

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΑΤΟ

Ίδιοκτήτης: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, άρ. 4, ΑΘΗΝΑ

Συνδρομή χρονιάτικη: Για την Ελλάδα και την Κρήτη δρ. 10. Για το έξωτερικό φρ. χρ. 12,50.—Για τις επαρχίες δεχόμαστε και τρίμηνες συνδρομές (1 δρ την τριμηνία).—Κανένας δὲ γράφεται συνδρομητής ἢ δὲν προπληρώσει τὴν συνδρομή του.

20 λεπτά τὸ φύλλο. — Τὰ περασμένα φύλλα πουλιούνται στὸ γραφεῖο μας διπλὴ τιμὴ.

Βρίσκεται στὴν Ἀθήνα σ' ὅλα τὰ κίόσκια, καὶ στὶς επαρχίες σ' ὅλα τὰ πραχτορεῖα τῶν Ἐφημερίδων.

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ τὴν ἔψαλε τὴ Θεσσαλονίκη, ἔχι μὲ ποίημα, μὰ μὲ ἄρθρο γιομάτο νόημα καὶ λυρισμό, πὸ τυπώθηκε στὴν «Ἀκρόπολη» τῆς περασμένης Κεριακῆς.

«Ὁ στίχος εἶναι σὰν παιγνίδι, (τῆς λέει), πὸ τρέμει κανεὶς μὲ κείνο νὰ σὲ χαιρετήσῃ, τρέμει μήπως πάει νὰ συντριφτεῖ στὸν ὄγκο σου τὸ μεγαλόπρεπο. Καὶ ὁ λιτὸς ὁ λόγος εἶναι καὶ κείνος ἀνήμπορος νὰ παραστήσῃ τὴν ὄνειρώδη σου πραγματικότητα τὴν ὥρα τούτη...»

Κι ἀληθινά. Εἶναι τέτιο καὶ τόσο τὸ ξάφνιασμα γιὰ τίς μεγάλες τίς ἀναπάντεχες ἐπιτυχίες μας, πὸ κανεὶς γιὰ νὰ φανερώσῃ τὴν ἐσώφυχη χαρὰ του τῆς μοναχῆ προφέρνει, τῆς μοναχῆς συντροφισμένο μ' ἓνα ἄλλο ἔνομα — μὲ τῆς μοναχῆς τῆς σημερινῆς χαρᾶς μας.

Θεσσαλονίκη — Βενιζέλος. Νά, ὁ παιάνας πὸ ταιριάζει σήμερα.

ΤΟ ΠΑΙΔΙ πολεμᾷ στὴ Μακεδονία. Ὅσοι κοπροκυλιάζουμε στοὺς καφενέδες τῆς Ἀθήνας αὐτὴ τὴ λέξη: «Πολεμᾷ», δὲν μπορούμε νὰ τὴν καλονώσουμε. Ὡστόσο ἄς καμωθοῦμε πὸς τὴ νιώθοῦμε

κι ἄς τὴν ξαναποῦμε. Τὸ παιδὶ πολεμᾷ στὴ Μακεδονία καὶ ὧ διαδόθηκε πὸς σὲ καμιά μάχη τὰ λάσπωσε τόσο πὸς ὁ Διάδοχος ἀναγκάστηκε νὰν τὸ σκοτώσῃ μὲ τὸ ἴδιο του τὸ χέρι.

Καὶ ἡ διάδοση ἢ ἄτιμη πιστεύτηκε. Καὶ ἔφτασε καὶ στ' αὐτὰ τοῦ παιδιοῦ. Καὶ τὸ παιδὶ ἀναγκάστηκε νὰ τελεγραφήσῃ ἀπὸ τὴ Μακεδονία πὸς ζεὶ καὶ πολεμᾷ καὶ χαίρεται πὸς δὲν ὑπάρχουν καφενέδες στὴ Μακεδονία.

Καὶ φυσικά. Στὴν Ἀθήνα ὑπάρχουν τόσο καφενέδες. Μὰ καὶ τόσο παλιοκαφενέδες.

ΤΟ «Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλον σου» τοῦ Σουμεῶν μὰς τὸ θυμήσανε δυὸ λογάκια τοῦ Ἑφταλιώτη μὰς γραμμένα πάνου σὲ μιὰ κάρτα πὸς μὰς στάλθηκε τοῦτες τίς μέρες ἀπὸ τὴν Ἀγγλία.

«Γενήκαμε τέλος πάντων ἔθνος κ' ἐμεῖς. Καὶ τώρα πιά ἄς πεθάνω».

Αὐτὰ μὰς γράφει ὁ γλυκὸς ὁ ποιητῆς πὸς τίς «Φυλλάδες τοῦ Γερσὸδήμου» καὶ στὴν «Ἱστορία τῆς Ρωμισούνης» καὶ τίς «Νησιώτικες ἱστορίες» του καὶ σὲ τόσα δηγγήματα καὶ τραγούδια του ἔκλαψε τὸν ξεπεσμό τῆς Φυλῆς μὰ κ' εὐκήθηγε τὴ σημερινὴ ξαναγέννησή της.

Τ' ΑΠΗΛΩΤΑ στόματα πὸς τῆς χουνε γιὰ ἐπάγγελμα νὰ διαδίδουν ὅτι τοὺς κατεβεί στὸ ξεροκέφαλο γιὰ τίς πολεμικὲς ἐπιχειρήσεις, πάει, κλειστήκανε πιά. Ἡ Κυβέρνηση μὲ μιὰ ἐγκύκλιό της τῆς τῆς ξεραξε γιὰ καλά.

«Ἐπειδὴ παρατηρήθη τελευταῖον ὅτι αἱ ἐκ τοῦ θεάτρου τοῦ πολέμου εἰδήσεις δὲν ἔφερον ἴσως χροταστικὴν πυκνότητα διὰ τοὺς καινοσπούδους, ὅτι ἐν ταῖς τάξεσιν αὐτῶν πολλὴν ἔσχεν εὐκόλιαν ἢ δημιουργία καὶ ἢ ὑποβολὴ οὐ μόνον ψευδῶν, ἀλλὰ καὶ ἀπαισιῶν θρύλων» κτλ. «Οἱ παραβάται τῆς προκειμένης διατάξεως παραπεμφθήσονται ἐνώπιον τοῦ Στρατοδικείου ἵνα ὑποστῶσι τὰς συνεπειὰς τοῦ Νόμου.

Εἶταν ἀπαραίτητη κι αὐτὴ ἡ λογοκρισία πὸς ἐπιδλήθηκε κατὰ τοῦ προφορικοῦ λόγου, γιὰ τὴν ἀπύλωτα στόματα τὴν τελευταῖα κρατημὸ δὲν εἶχανε.

Κ' ΕΝΑ καινούριο εἶδος δημιουργήθηκε τοῦτες τίς μέρες. Οἱ ρεκλαματζήδες τοῦ πολέμου. Δηλ. τὴν πὸς πῆραμε καὶ τὴν Σαλονίκη, νὰ θέλεις νὰ καταταχτεῖς στρατιώτης: Μὰ πρὶν καταταχτεῖς νὰ παίρνεις σβάρνα τὰ δημοσιογραφικὰ γραφεῖα καὶ νὰν

τὸ τελαλάζ. Καὶ στὰ ὕστερα, νὰ φορεῖς τὴ στολὴ καὶ νὰ διπλαμπαρώνεσαι σὲ κανένα στρατιωτικὸ γραφεῖο τῆς Ἀθήνας.

Εἶναι νὰ κλαίει κανεὶς τὸ χακὶ ποῦ πάει ἔτσι ἄδικα χαμένο.

Η ΤΙΜΗ ΚΑΙ ΤΟ ΧΡΗΜΑ (*)

Ἡ κυρὰ Ἐπιστήμη εἶχε κι' ἄλλα παιδιὰ, δύο θεριὰ ποῦ ἀξαιναν κ' ἓνα ἀγόρι, ἔπρεπε νᾶχει στὸ νοῦ τῆς τὸ σπῖτι τῆς, τὰ γεράματά τῆς, καὶ τὸν ἀδύνατο τὸν ἄντρα τῆς, τὸ μεθύστικα. Ὅ,τι εἶχε νὰ δώσει τῷ ξέρον. Ἄ, οὔτε λεπτὸ περσότερα. Ἄ δὲν τᾶθελε ὁ Ἄντρέας τὰ τρακόσια, τόσο τὸ καλλίτερο. Αὐτὴ τὰ φύλαε κι' ἄς ἐμένανε ἀστεφάνωτοι. Λίγο τὸ κακὸ. Κ' εἶπε δυνατὰ, «Τὰ τρακόσια ἄς τὰ πάρει, οὔτε λεπτὸ περσότερο».

«Μὴ βιάζεσαι, χριστιανή! Ὁ ἀνεψιός μου, κι' ἄς εἶνε ἄντρας, τῶκαμε, συμπεθέρα, εἶνε παιδὶ κουτό, καὶ τὴν ἔπαθε σὰ μὲ τὰ μῆλα. Τοῦ τῶλεγα ἐγὼ: Μὴν πειράζεις τὴ θυγατέρα τῆς Τρινκούλαινας, δὲν ἔχει τὸ χρηματικὸ ποῦ σοῦ χρειάζεται, μὴν τὸ πειράζεις τὸ ξένο τὸ θηλυκὸ. Δὲ μ' ἄκουσε. Πάρε μίαν ἄλληνε ποῦ νᾶχει, ἐγὼ σοῦ τὴ βρῖσκω, σοῦ τὴν ἔχω στὸ καρὶ. Ἴψοτα αὐτὸς, κουτὸς τί νὰ τοῦ κάμεις. Τώρα ὅλα τοῦ πῆγανε κακὰ κι' ἀνάποδα, ὅλα, θὰ τὸ ξέρεις. Τὸ καῖκι, τῶπιακε γιομάτο πρᾶμα αὐτὸς ὁ νωματάρχης ὁ διακολεμένος, ποῦ ἀνάθεμα τὸν πατέρα του. Πάρ' τονε καὶ δὲς' τονε τὸν Ἄντρέα. Ἀπὸ κείνη τὴν ἡμέρα ψωμὶ γλυκὸ δὲν ἔφαε. Ἦτε τρώει, ἦτε πίνει, ἦτε κοιμάται· εἶνε ὅλος συλλογὴ κι' ὅλος γκρόνια. Καὶ καλὰ ποῦ δὲν τὸν ἐπιάκανε κι' αὐτόνε! ἦτε καὶ μᾶς! Ὁ Ἄντρέας ἐκεῖνο τὸ βράδι ἐκοιμόντανε στὸ κρεβδάτικι του· ἐγὼ κι' ὁ Ἀντώνης τοσοῦ φύγαμε· μὰ ἐπῆγε στὸ διάολο καὶ πρᾶμα καὶ καῖκι! Ἔτσι τώρα τὰ χρέγια ἀγατίσανε. Ποῦ ὄβολα νὰ κάμει ἄλλο μπατέλλο· τὰ διάφορα μένουνε ἀπλέρωτα, κι' ἀνησυχίεις μὲ τὸ σακκί. Καὶ τώρα καθόμαστε καὶ οἱ δύο μὲ σταυρωμένα χέρια στὴν ἀπελπισία. Ὁ Ἄντρέας ἐγέννηκε ἀγνώριστος, σὰν ἄλλος ἄθροπος ἔπειτα ἀπὸ τὴν σφοδρά του καὶ μὲ τὸ δίκιο του ὁ καυμένος. Πᾶνε τὰ λεπτὰ ποῦ ἐκυκλοφοροῦσε, καὶ μ' αὐτὰ ἔβγαζε τὸ καθημερινὸ του· κ' ἔλεγε νὰ τ' ἀγατίσει. Στὸ στόμα του τώρα δὲν ἔχει παρὰ τὰ τάλλαρα τῆς Σάβδαινας, καὶ χτυπάει τὸ κεφάλι του ποῦ δὲ μ' ἄκουσε. Τί νὰ τοῦ κάμω τώρα. Ἄς μ' ἄκουε τότε. Ἔτσι δὲ θὰ πείραζε μούτε τὸ σπῖτι σου καὶ θάτανε σήμερα ἀφέντης. Ἄφησ' τόνε νὰ τὸ χτυπάει».

Κ' ἐσώπασε κοιτάζοντας τί ἐντύπωση εἶχαν κάμει στὴ γυναίκα τὰ τελευταῖα του λόγια. Μὰ ἡ Τριν-

κούλαινα ἔμενε ἀδιάφορη. «Τὸ κακὸ εἶνε» ἔλαλουθῆσε «ποῦ κ' ἡ Ρήνη ἐκατάλαβε πῶκομε κακὸ νεγότσιο. Κι' ὄλο κλαίει ἀντὶς νὰ τονε παρηγοράει. Μωρὲ ξέρεις ποῦ καμία φορὰ ἓνα φαρμάκι ἀμπώνει τὸν ἄθροπο καὶ στὴν ἀτιμία καὶ τοῦ κάνει τὴν καρδιά του σίδερο; Ἔτσι κι' ὁ Ἄντρέας· ἀπ' ἔτσι τοῦλαχε αὐτό, οὔτε συλλογιέται τὴ Ρήνη· πιάνεται μοναχὰ ἀπὸ τοσοῦ καθρέφτες γιὰ νὰ ζήσει καὶ νὰ μὴν ξεπέσει, κι' ἀγωνίζεται χωρὶς νὰ γυνοιάζεται γιὰ κανέναν ἄλλονε. Κακὸ αὐτό, καὶ τοῦ τὸ λέω ὁ κακομοῖρης. Ἐκαμεις, τῶκαμεις. Μὰ δὲ μ' ἄκούει. Καὶ τοῦπα κι' ὄλις: — Μωρὲ ἀνεψιέ, ἔ τι ἐγέννηκε, ἐγέννηκε· δὲ διορθώνεται· ἐφτώχυνες τώρα, καὶ πρέπει νὰ ζήσεις καὶ νὰ ζήσει; καὶ τὴ γυναίκα σου, γιὰ νὰ μὴν τῆνε βάλεις, μωρέ, νὰ ξενοδουλεύει: Ἄμε πάρε μωρὲ τὸ προικὶ τῆς Τρινκούλαινας γιὰ νὰ ἀρχίσεις ἓνα ἔργον. «Ὅχι, λέει, τῆπα ποῦ προικιὰ δὲ θέλω». Καὶ ἔμενε στὸ πείσιμα του, σὰν ὁ ἀναθεματισμένος ὁ Ὀδρηὸς στὴν πίστη του. Μωρέ, ἡ Τρινκούλαινα τῆ ἔχει τοῦπα, μωρὲ μπορεῖ νὰ σὲ βοηθήσει, ἂ θέλει». Τοῦ κάκου. «Τί θὰ σοῦ κάμουνε, λέει, τὰ τρακόσια τάλλαρά τῆς. Κάλλις ἄς ψεφῆσουμε ὅλοι τῆ πείνας». «Μωρὲ ἂν τῆ χαλέψεις κάτι παραπάνου θὰ σ' τὸ δώσει». «Ὅχι, λέει ὁ λόγος εἶνε λόγος». «Ὁ λόγος ναί, μὰ τὸν ἔδωκες μίαν ὥρα ποῦχες δικό σου καῖκι καὶ ποῦ οἱ ξένοι νοικοκυρέοι σοῦ μπιστευόντανε τὸ χρῆμα τους καὶ τὸ κυκλοφοροῦσες, κ' ἔβγαζες τὸ ψωμὶ σου». «Ὅχι», λέει. «Μωρὲ μὲ παίρνεις καὶ μένανε στὸ λαϊμὸ σου, γιὰτὶ ἔμεινα ἀνεργος, κι' ὅταν εἶμαι νησιτικός, τὸ λιοπύρι δὲ μὲ χορταίνει». «Ὅχι, λέει, ὄχι!» — «Καλὰ ὄχι· ἄς ἴδουμε ποῦ θὰ τὰ βγάλει ἡ ἄκρη. Κάμε πάλε τοῦ κεφαλιού σου καὶ μὴ μ' ἀφκραστεις μωρέ. Εἶδες τί καλὰ ποῦ βρέθηκες; Τί προσμένεις, μωρὲ; ναῦρεις κάνα ἡῦρεμα; ἂ αὐτὴν τὴν τύχη θὰ σοῦ φέρει, λὲς μωρὲ, ἡ Ρήνη; μὰ δὲν εἶδες τὸ μπάχι τῆς; Ἀφόντις ἦρθε αὐτὸ τὸ θηλυκὸ στὰ χέρια σου δὲν ἔχασες μωρὲ τὰ πάντα; Σ' αὐτὸ μοῦ πείθηκε. Νὰ πάω στὴ Τρινκούλαινας; «Ὅχι», μούπε. — Καλὰ».

«Ἀκόμα δὲν ἐτέλειωσες» τοῦπε ἡ κυρὰ Ἐπιστήμη συγχυσμένη, «ἐγὼ ἔχω νὰ κάμω καὶ τὸ θέλημα μου».

«Μᾶς διώχνεις, αἱ συμπεθέρα», τῆς ἀπάντησε μ' ἓνα γέλοιο πονηρό· «δὲν πειράζει· ἀκόμα μίαν στιμὴ καὶ τελειώνω. Ἡ κακόμπαχη ἡ Ρήνη ποῦ νὰ ἴδει στεφάνι! Εἶνε κανέναν μῆνα ποῦ ζιτοῦμε χωρὶς δουλειά. Τὰ ὄβολα πάει, ἐσωθήκανε. Τώρα μᾶς στέρνουνε δικαστικὰ χαρτιὰ στὸ σπῖτι. Ἐχαθήκαμε. Κι' ὁ Ἄντρέας ἔχασε τὸ νοῦ του τέλεια. Θὰ τοῦ τὸ πάρουνε τὸ σπῖτι, καὶ νὰ τόνε ἴδεις, εἶνε καμωμένος σκυλί. Αὐτὸ τὸ ντρέπεται! Κι' ὄλο λέει τώρα ποῦ θὰ μισέψει καὶ ποῦ θὰ μᾶς ἀπαρτήσει ὄλους, καὶ ἡ Ρήνη σου ὄλο κλαίει. Καὶ ἡ ἀφεντιά του εἶνε καὶ κακότροπος. Ἄς χτυπάει τὸ κεφάλι του. Ὁρα του καλή!»

«Καὶ τί θὰ γένει ἡ Ρήνη ἡ δυστυχισμένη ἡ θυγατέρα μου», εἶπε μὲ μᾶς ἡ Ἐπιστήμη ἀνταριασμένη καταλαβαίνοντας πῶς τῆς ἔλεγε τὴν ἀλήθεια.

«Ξέρω καὶ γὼ! Αὐτὴ ἦτανε τῆ καυμένης ἡ

(*) Κοιτάξε ἀριθ. 487, 488, 489, 490, 491 καὶ 492.